SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND

29.9.2026

# SYLin lausunto koskien hallituksen esitystä (HE 79/2026 vp) laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä (HE 79/2026 vp) laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja kunnioittaen lausuu seuraavaa:

SYL suhtautuu hallituksen esityksen perusajatukseen edelleen erittäin kriittisesti. Vaikka tavoite varmistaa opiskelijoiden riittävä toimeentulo on sinällään perusteltu, viimesijaisen toimeentulotuen käytön sitominen oleskeluluvan peruuttamisharkintaan on kansainvälisen opiskelijan näkökulmasta kohtuutonta. Toimeentulotukeen turvautuminen väliaikaisesti ennakoimattomissa elämäntilanteissa ei saa johtaa oleskeluluvan perumiseen. SYL pitää kuitenkin myönteisenä sitä, että hallitus on kuullut lausuntokierroksella esitettyä laajaa huolta perus- ja ihmisoikeuksista ja tehnyt esitykseen korjauksia.

## Oikeusturvan parantuminen ja harkintavallan palauttaminen

Alkuperäisessä lausunnossaan SYL vaati, että lakiin on sisällytettävä selkeä kohtuuttomuuslauseke ja tapauskohtainen harkinta tilapäisen tuen tarpeen osalta. SYL kiittää, että tämä vaatimus on otettu lopullisessa esityksessä huomioon. On ensiarvoisen tärkeää, että lain 12 §:n 4 momenttiin on nyt nimenomaisesti kirjattu velvoite ottaa päätöksenteossa aina huomioon lapsen etu, suorittaa tapauksen erityisten olosuhteiden kokonaisharkinta sekä noudattaa suhteellisuusperiaatetta.

On myös tärkeää, että esityksen perusteluissa on nyt selkeästi yksilöity poikkeustilanteita (kuten äkilliset sairauskulut, rikoksen uhriksi joutuminen tai rahansiirtojen estyminen), jolloin toimeentulotuen käyttö ei johda luvan peruuttamiseen. Tämä on parannus opiskelijoiden ja heidän perheidensä oikeusturvaan verrattuna aiempaan luonnokseen.

## Pelotevaikutus ja inhimillinen hätä pysyvät ongelmina

Vaikka lainsäädännön turvalausekkeita on vahvistettu, esityksen perusmekanismi nojaa edelleen pelotevaikutukseen, mikä on eettisesti ongelmallista. Oleskeluluvan peruuttamisharkinnan pelko nostaa merkittävästi kynnystä hakea apua todellisissa kriisitilanteissa. Tämä voi entisestään heikentää kansainvälisten opiskelijoiden hyvinvointia ja

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 HELSINKI
Sähköposti: syl@syl.fi
Y-tunnus: 0202339-6S
syl.fi

altistaa heidät hyväksikäytölle. SYL muistuttaa, että perustuslain 19 § takaa oikeuden välttämättömään toimeentuloon kaikille, ja tämän oikeuden käyttämisestä rankaiseminen on rakenteellisesti väärin.

## Yhteisvaikutukset heikentävät Suomen maakuvaa ja strategisia tavoitteita

SYL kiinnittää erityistä huomiota hallituksen esitykseen lisättyyn arvioon yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa (luku 3.2.4.7). Kuten esityksessäkin todetaan, kansainvälisten opiskelijoiden taloudellinen taakka on kasvanut merkittävästi 1.8.2026 voimaan tulleiden täyskatteellisten lukuvuosimaksujen myötä. Kun tähän yhdistetään valmisteilla oleva perheenjäsenten oleskeluluvan vuoden odotusaika sekä nyt esitetty toimeentulotuen käytön sanktiointi, muodostuu kokonaisuudesta erittäin luotaantyöntävä viesti.

Nämä jatkuvat maahanmuuttopolitiikan kiristykset vahingoittavat vakavasti Suomen maakuvaa ja sotivat hallituksen omia tavoitteita vastaan. Suomen tavoitteena on houkutella kansainvälisiä osaajia ja saada heidät työllistymään tänne. Valtio menettää sekä koulutusinvestoinnit että osaajan panoksen työmarkkinoilla, mikäli kynnys Suomeen saapumiselle tai täällä pysymiselle tehdään kohtuuttoman korkeaksi.

## Valvonnan resurssit

Toimeentulotukeen turvautuminen on kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa marginaalinen ilmiö (vain 333 herätettä yli 37 000 luvasta). SYL pitää järkevänä, ettei esityksen puitteissa lähdetty rakentamaan kallista ja raskasta uutta automaattista tietojärjestelmää Kelan ja Maahanmuuttoviraston välille. Silti myös Maahanmuuttoviraston nykyisen jälkivalvonnan tihentäminen ja siitä seuraava manuaalinen selvitystyö vievät viranomaisresursseja tilastollisesti pieneen ilmiöön puuttumiseen.

## Vaihtoehtoja kansainvälisten opiskelijoiden taloudellisen tilanteen parantamiseksi

Oleskeluluvan peruuttamisella uhkaamisen sijaan hallituksen tulisi keskittyä positiivisiin kannustimiin. Lukukausimaksujen täyskatteellistamisen myötä tarve korkeakoulujen autonomiaa kunnioittavalle kansalliselle apurahajärjestelmälle on huutava. Hallituksen tulisi laatia selvitys siitä, miten kansainväliset opiskelijat saataisiin toimeentuloa turvaavan sekä tutkinnon suorittamista ja Suomeen jäämistä taloudellisesti tukevan kannustimen piiriin. Lisäksi hallituksen tulisi selvittää lukukausimaksujen vaikutuksia EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden toimeentulolle sekä yliopistojen kansainvälisyydelle, taloudelle ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle.

## Lisätiedot:

Saku Pesonen
Kansainvälisten asioiden ja EU-edunvalvonnan asiantuntija
040 017 4913
saku.pesonen@syl.fi